

Schapenhouderij nog steeds geen vetpot

H. Prins (onderzoeker LEI-detachement) en M. v.d. Kraaij (stagiair- LEI)

In de schapenhouderij is vorig jaar weinig verdiend. Dat blijkt uit de deeladministraties die het Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO) samen met de Dienst Landbouw Voorlichting (DLV) bijhoudt. De arbeidsopbrengst kwam gemiddeld uit op een negatief bedrag van - f 12 per ooi (excl. oopremie). Hiermee zijn de resultaten over het boekjaar 1 november 1990 tot en met 31 oktober 1991 iets beter dan het jaar ervoor toen de arbeidsopbrengst met - f 21 per ooi een dieptepunt bereikte. De oopremie was nog steeds nodig om een positief resultaat te bereiken.

Om inzicht te krijgen in de resultaten op technisch en economisch gebied van de schapenhouderij houdt het LEI-DLO jaarlijks deeladministraties bij.

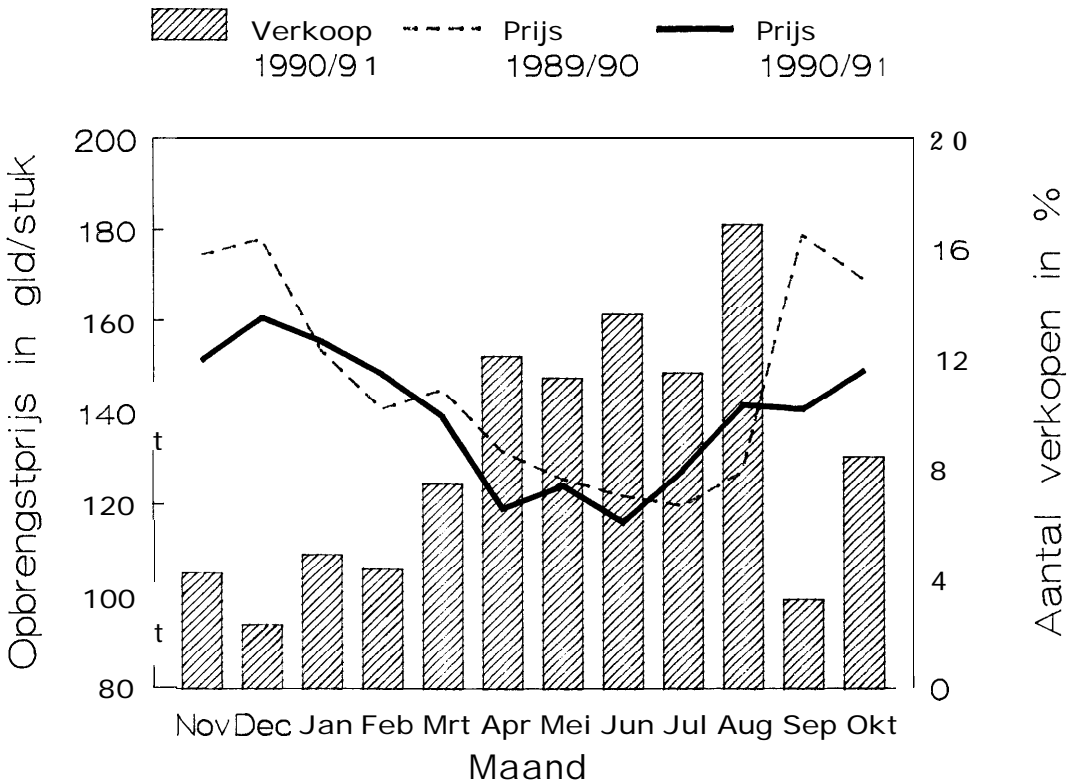
In het boekjaar 1990/91 hebben 126 schapenhouders hun gegevens aan het LEI ter beschikking gesteld. De landelijke resultaten zijn gewogen gemiddelden van twee groepen bedrijven. De eerste groep bestaat uit bedrijven die minstens 50% Texelaars hebben. De tweede groep

bedrijven heeft minder dan 50% Texelaars maar vooral kruislingen zoals Swifters, Noordhollanders en Flevolandse. Het LEI-DLO neemt aan dat 70% van de schapenbedrijven Texelaarbedrijven zijn en 30% kruislingbedrijven.

Opbrengstprijzen lager

In het boekjaar 1990/91 waren de opbrengstprijzen wederom lager dan het jaar ervoor. De gemiddelde prijs voor de lammeren daalde van

Figuur 1 Slachtlammeren (gegevens uit de LEI-deeladministratie)

Tabel 1 Resultaten per gemiddeld aanwezige ooi*

Boekjaar	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90	1990/91
Opbrengsten						
Omzet en aanwas	265	257	253	261	210	219
Wol, overige opbrengsten	15	16	14	16	8	11
Totaal opbrengsten	280	271	267	277	218	230
Kosten						
Krachtvoer	47	36	38	32	28	32
Gras en ruwvoer	139	145	120	134	114	116
Totale voerkosten	186	182	158	166	142	148
Rente dieren	23	23	23	23	17	20
Huisvesting en strooisel	21	21	20	18	25	26
Gezondheidszorg	17	19	20	21	22	18
Diversen	20	21	23	24	33	30
	81	84	86	86	97	94
Totaal kosten	267	266	244	252	239	242
Arbeidsopbrengst	13	6	23	25	-21	-12
Ooipremie per premie-waardige ooi	47	75	52	50	62	54
Opbrengstprijzen van normaal verkochte dieren						
Lammeren	211	182	208	208	156	154
Fokooien	235	187	202	206	158	147

* Tot 1988/89 per toegelaten ooi

f 156 naar f 154.

Slachtlammeren jonger en ouder dan drie maanden brachten resp. f 16 en f 6 meer op, maar foklammeren brachten beduidend minder op. Door de krappere markt werd er maar 14% van de lammeren voor de fok verkocht, 8% minder dan vorig boekjaar. De opbrengstprijzen van ooiën voor de fok en voor de slacht waren gemiddeld f 207 en f 111, waarmee de prijzen resp. f 20 en f 12 lager waren dan in boekjaar 1989/90. Daarentegen waren de aankooprijzen voor fokooien met f 224 bijna f 70 lager dan het jaar ervoor. Ondanks de lagere opbrengstprijzen zijn de totale opbrengsten gemiddeld wel gestegen. Dit is een gevolg van het groter aantal gespeende lammeren t.o.v. vorig boekjaar. De omzet en aanwas steeg van f 210 naar f 219 per ooi.

Technische resultaten beter

Het drachtigheidspercentage is het afgelopen boekjaar met 3% gestegen tot 95%. Dit is vooral te verklaren doordat het jaarrond-productiesysteem steeds meer ingang vindt. In dat geval is het aantal worpen per jaar namelijk groter dan het

aantal ooiën en is het drachtigheidspercentage hoger dan 100%. Ook de gemiddelde worpgrootte nam toe met bijna 0,1 lam. Dit resulteerde in gemiddeld 1,76 geboren lam per toegelaten ooi. De lammerensterfte bleef gelijk waardoor het aantal gespeende lammeren ten opzichte van vorig boekjaar steeg van 1,44 tot 1,56 per toegelaten ooi. Door de wijze van berekenen komen kruislingen gemiddeld op een drachtigheidspercentage van 103% tegenover 92% bij de Texelaars. Het gemiddeld aantal geboren lammeren is bij kruislingen met 2,12 per toegelaten ooi ruim 0,5 lam hoger dan bij Texelaars. In tabel 2 staan enkele technische resultaten.

Hogere voerkosten

Door het groter aantal lammeren moest er gemiddeld ook meer voer aangekocht worden. De krachtvoerkosten stegen, evenals de kosten van gras- en ruwvoer, met f 4 per ooi. De kosten voor eigen gras en ruwvoer zijn berekend aan de hand van de voederbehoefte (in kVEM). De hoeveelheid eigen gras- en ruwvoer is berekend door de totale voederbehoefte (bepaald met het schaapmodel van het PR) te verminderen met de

Tabel 2 Technische resultaten

Boekjaar	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89	1989/90	1990/91
Geboren lammeren per 100 toegelaten ooiën	153	164	163	164	162	176
Lammerensterfte in procenten	12	12	13	12	11	11
Gespeende lammeren per 100 toegelaten ooiën	135	143	142	144	144	156
Schapeensterfte in procenten	5	5	6	6	6	5

voeraankopen. De waardering van gras- en ruwvoer hangt af van het soort voer en van het seizoen. Tabel 3 vermeldt de gerekende prijzen voor het gras- en ruwvoer.

Op de zuivere schapenbedrijven zijn voor gras- en ruwvoerkosten de werkelijk gemaakte kosten gerekend.

De rentekosten zijn hoger geworden doordat de rentevoet steeg van 7% naar 7,5% en de lammeren een hogere balanswaardering kregen. De kosten voor gezondheidszorg daalden met *f* 4 per ooi. De reden hiervan is niet bekend. In tabel 1 zijn de kosten en opbrengsten van de laatste 6 boekjaren vermeld.

Ooipremie nodig om een positief resultaat te krijgen

Door de toename van de omzet en aanwas en de overige opbrengsten (voornamelijk wol), namen de totale opbrengsten gemiddeld met ruim *f* 12 per ooi toe. Door het hogere aantal lammeren per ooi behaalden bedrijven met kruislingen gemiddeld een *f* 22 hogere arbeidsopbrengst dan Texelaarbedrijven. Het verschil in arbeidsopbrengst tussen Texelaarbedrijven en kruislingbedrijven is overigens wel kleiner geworden. In de boekjaren 1989/90, 1988/89 en 1987/88, bedroegen de verschillen resp. *f* 35, *f* 71 en *f* 51 per ooi. Over het algemeen is het verschil tussen beide groepen bedrijven bij een lage lamme-

De opbrengstprijzen van slachtlammeren is iets ges tegen.

Tabel 3 Waardering van zelfgeteeld gras- en ruwvoer in ct. per kVEM op bedrijven waar naast schapenhouderij een andere bedrijfstak wordt bedreven

Vers weidegras	23
Naweidegras	15
Gras van dijken of andere marginale gronden	14
Wintergras (1 novembertot 1 maart)	0
Stoppels en groenbemesters	0
Ruwvoer	35

renprijs kleiner, en bij een hogere lammerenprijs groter. De gemiddelde arbeidsopbrengst kwam op -f 12 gulden, dat is f 9 hoger dan vorig jaar. Op de meeste bedrijven was de ooi premie nodig om een positief resultaat te krijgen. De ooi premie is voor het boekjaar 1990/91 vastgesteld op f 54 terwijl deze het jaar ervoor nog f 62 was. De gemiddelde arbeidsopbrengst inclusief ooi premie blijft dus nagenoeg gelijk aan het jaar ervoor.

Samenvattend

Samengevat komen de resultaten van het boekjaar 1990/91 op het volgende neer.

- De opbrengstprijzen van slachtlammeren steeg

met f 6 à f 16.

- De opbrengstprijzen van oaien en foklammeren daalde.
- Het aantal geboren en gespeende lammeren per ooi steeg met ruim 0,1 lam.
- De voerkosten stegen terwijl de kosten voor gezondheidszorg daalden.
- De arbeidsopbrengst was gemiddeld negatief:
 - f 12 per ooi.
- De arbeidsopbrengst inclusief ooi premie bleef nagenoeg gelijk.
- Bedrijven met voornamelijk kruislingen hadden een hogere arbeidsopbrengst dan Texelaarbedrijven, het verschil wordt echter wel kleiner.